

דיאלוג מוזיקלי בימי הקורונה

עם פרוץ מגפת הקורונה היינו בתחילתן של כמה קבוצות דיאלוג מוזיקלי ועל סף פתיחתן של כמה קבוצות. בתחילה נראה היה שהקורונה תהרוס את כל התכניות מכיוון שאין זה אפשרי לקיים את הקבוצות ללא מגע אנושי וקרבה פיזית ועם מגבלות מוזיקליות משמעותיות והמחשבה על פתיחת הקבוצות נראה כחלום דמיוני.

אך הרגשנו שזהו צו השעה לקיים קבוצות דיאלוג מוזיקלי דווקא בימים קשים אלו. ככל שהמשבר התפתח ראינו שיש הרבה אנשים, מכל המגזרים והתרבויות, הנמצאים בהסגר ובבדידות מלאים בפחדים, חרדות וכאב; ראינו שהמשבר והלחץ מייצרים לא מעט תוקפנות כלפי האחר, הזר, ועלולים להסלים את השסע בין קבוצות קונפליקט שונות. לכן החלטנו למצוא פתרונות יצירתיים ועל אף הקושי הטכני – לקיים קבוצות דיאלוג מוזיקלי רבות ככל הניתן. אנו מצרפים תיאור קצר של הקבוצות שקיימנו בחצי השנה האחרונה, מפייהם של מנחי הקבוצות זו ההזדמנות להודות לכל המנחים שהמשיכו לעבוד בנאמנות, במסירות ובאמונה ולקוות שיוכלו להמשיך בעבודתם החשובה.

דיאלוג מוזיקלי בזום- בין נשים ערביות ויהודיות

נפתח באנקדוטה: לפני מספר ימים התקשרתי (עירית, אחת מהמנחות) לאחל שנה טובה לחברה שהשתתפה בקבוצת הדיאלוג המוזיקלי שנערכה בחודש אפריל-מאי בתחילתה של מגפת הקורונה. החברה שיתפה: "זה הדבר המשמעותי ביותר שהיה לי בתקופת הקורונה, ועד היום אני מוצאת את עצמי משתפת אנשים סביבי בחוויה".

ערב פרוץ מגפת הקורונה ולקראת תחילתו של הסגר שהיה במרץ-אפריל, היינו אמורות לקיים קבוצות דיאלוג מוזיקלי בלוד, לנשים ערביות ויהודיות. כשהחל גל הקורונה הראשון, הבנו שצריך לנסות אחרת, וכך נולד הרעיון לקיים את הקבוצה בזום. קיום הקבוצה בזום, פתח את האפשרות לגייס גם משתתפות שלא גרות דווקא בלוד או סביבתה (ואדי עארה, תל אביב). למרות התנאים המורכבים, הצלחנו לגייס שמונה משתתפות, ארבע ערביות וארבע יהודיות. הקבוצה התקיימה בתקופה מורכבת הכוללת את יום השואה, יום הזיכרון, יום העצמאות, יום הנכבה, ובמקביל התקיים גם צום הרמדאן, שחייב את כולנו להיפגש בין 16:30 ל-18:00, כדי לא להפריע לשבירת הצום.

כיון שלא ידענו לאן מועדות פני הקורונה, החלטנו לזרז את התהליך ולקיים שני מפגשים שבועיים במקום אחד. לוח הזמנים הצפוף, חייב אותנו להיות מוקדשות לפרויקט באופן מוחלט. לקראת כל מפגש קיבלנו את השירים שהמשתתפים הכינו לפרזנטציה, תרגמו, העלנו למחשב... והתלות הטכנית, בהנחית הקבוצה אונליין, שאבה גם היא אנרגיות.

הקבוצה הייתה מאד דינמית וסוערת. עלו תכנים משמעותיים וזו הייתה הזדמנות ייחודית עבור המשתתפות, להיחשף לקולות שהן לא רגילות לשמוע. על אף שההנחיה הייתה להביא שיר המייצג את הלאומיות של כל משתתפת, עלתה חזק מאד גם הלאומניות. המפגשים, החל ממפגש 3, היו מאד סוערים באופן מיוחד, מציפים ולפעמים עלו לטונים מאד גבוהים ולתחושה של אין מוצא. האם דווקא המדיה הזו של הזום, אפשרה לדברים להיות כל כך ישירים? ואולי זו בחירת המשתתפות, האישיות שלהן? הזמן בו נערכו המפגשים? מצוקה בעקבות הקורונה? או המחויבות שלהן מולנו, המנחות? קשה להצביע על הגורם. מדיית הזום הוסיפה קושי ולא אפשרה נגינה משותפת שמאד עוזרת ליצור אוורור וחוויה של חיבור. התנאים דרשו מאתנו יצירתיות רבה והשתמשנו קצת גם בתנועה. עם זאת, למרות הקשיים והמהמורות, נוצרו בקבוצה חברויות גם בין המשתתפות ממגזרים השונים והמשתתפות יצאו בסופו של דבר בהרגשה חיובית, בהפנמה שיש עם מי לדבר, שיש תקווה ובמשאלה לסבב נוסף של מפגשים. שתינו הופתענו לטובה מהכוח של הדיאלוג במוזיקה ומקרבה שנוצרה בין המשתתפות, על אף שהכול התרחש לכאורה מרחוק, על פני מסך המחשב.

דימה מסאלחה ועירית הדני יצחקי

דיאלוג מוזיקלי בזום- בין נשים חילוניות ודתיות

נתחיל מהסוף, שיר סיום שחיברנו ושרנו בקצב הבלוז בפגישה האחרונה. המשפטים נלקחו מכל שיר שכל אחת מהמשתתפות הציגה בפרזנטציה שלה ויצרו פסיפס משותף, מעין תמונה של הקבוצה.

שיר סיום של קבוצת זום דתיות חילוניות

פתחתן לי אופקים חדשים חיברתם לי קצוות לא מוכרים.
פגשתי את הניגון המיוחד של אחת מכן רגשתן אותי פתחתן לי את הלב
שורשים עמוקים
התבוננות אל הפנים, רק אל תפגע בשום אדם
גאוות יחידה כן אני חרדית שחורה ונאוה
שירת העשבים לכל עשב יש ניגון משלו
ישיבה על הגדר רגל פה רגל שם
תרפי כי אין בכך דופי
וכלנו בסירה אחת
ארץ קטנה עם שפם חצי סיכה על מפת העולם
חלות לשבת מקציר החיטה איזו הנאה

בקבוצה השתתפו שמונה נשים, חילוניות, דתיות וחרדיות. לחלק מהנשים החרדיות לא היה מחשב, טאבלט או טלפון חכם ואינטרנט שנדרשים למפגש זום אך במאמץ וביצירתיות, מצאנו פתרונות טכניים לכולן. תחילת המפגשים הייתה מאד מאתגרת וכמה מהמשתתפות חשבו

לעזוב, אבל לבסוף, אחרי תהליך, כולן נשארו. במהלך המפגשים עלה המשותף למשתתפות והנושאים המרכזיים היו: נשיות, משבר רגשי, גוונים שונים בכל מגזר והזהות הייחודית של המשתתפות בתוך המגזר שלהן. המשתתפות התבקשו להכין ולהציג בפני הקבוצה פרזנטציות מוזיקליות- שירים שדרכם הן סיפרו לקבוצה על הזהות שלהן מבחינה דתית. הפרזנטציות חשפו משתתפות מקבוצות שונות, אחת אל השנייה ואפשרו פתיחת אשנב אל המגזר שממנו באה. האווירה בקבוצה הייתה טובה וחברותית. הזום כאמצעי פגישה הגביל את האפשרויות מבחינה מוזיקלית. יחד עם זאת לאור מגבלות התקופה, הזום אפשר בכל זאת לקיים את הדיאלוג בין הנשים ואף להשתמש במוזיקה בכל מיני אופנים יצירתיים בהתאם לתנאים שהיו.

שירה תהילה ימיני ז'ואל יעל ראוף

דיאלוג מוזיקלי בזום בין סטודנטים דתיים וחילוניים

קבוצת דיאלוג מוזיקלי בין סטודנטים דתיים וחילוניים הייתה אמורה להיפתח באוניברסיטת בר אילן, בהנחיית, במסגרת קורסי דיקן הסטודנטים המעודדים הידברות בין דתיים וחילוניים. בעקבות הקורונה והמעבר ללמידה מקוונת, הייתה כוונה לבטל את הקורס. אך לאחר שיחות עם גורמים שונים באוניברסיטה ואמונה שלי שהקבוצה אפשרית ואף חשובה במיוחד בימים אלו, הקורס נפתח. השתתפו בו 15 סטודנטים ממגוון מחלקות ותארים, 4 שעות שבועיות לאורך סמסטר ב' כולו.

המפגשים היו מרגשים מאד, כנים ועמוקים. המשתתפים היו מגויסים, אכפתיים, מלאי רצון טוב וסקרנים להכיר ולהבין אחד את השני. בהדרגה נוצרה אווירה נעימה ובטוחה והמשתתפים העזו להביא דעות שונות ופחות מקובלות ולשאול שאלות נוקבות. ניכר שהמפגשים משמעותיים לחברי הקבוצה, מעוררים הרבה רגשות והם חושבים במהלך השבוע על הנושאים שעלו בקבוצה.

למפגשים בימי הקורונה היו אפיונים מיוחדים. נראה היה לי שאולי הישיבה בבית בעקבות הקורונה והלמידה בקורסים מול מסכי וידיאו כבויים, העצימו את הצורך במפגש אנושי קרוב ואת ההתגייסות למפגשי הדיאלוג. משתתפים רבים העידו שזה המפגש החברתי היחידי שיש להם בימי הקורונה. לפלא בעינינו הייתה הקרבה הגדולה שנוצרה על אף שלא נפגשנו פיזית. יחד עם זה היו למפגשים אתגרים ייחודיים ומגבלות. היה מאד קשה ומתיש להיפגש ארבע שעות ברצף דרך המסך; לפעמים היו בעיות קליטה באינטרנט; לפעמים הרגשתי מוגבלת ללא מגוון כלי הנגינה שכה משמעותיים בקבוצות ובעיקר ללא אפשרות לנגינה משותפת בגלל עיכוב (delay) שקיים בזום. אני סבורה שאין תחליף למפגש פרונטלי, פנים אל פנים, אך כיום אני בטוחה שיש גם ערך למפגשים דרך הזום.

לסיום, אצרך פוסט שחברי הקבוצה כתבו ביחד ופרסמו כשהם מכוונים לעודד עוד סטודנטים להגיע לקורס:

תגידו רגע, נכון פעם שאלתם את עצמכם איך זה להיות דתי? או איך זה להיות חילוני?
איך זה לנסוע בשבת? מה מניע בן אדם לקום לפני השמש כדי להתפלל?
מה הטעם של סטייק עם חמאה? מה הכוונה כשעונים לך "ברוך השם" כשרק שאלת מה נשמע?

אם התשובות מעניינות אתכם, נעים להכיר – תוכנית הידברות מוזיקלית:
תוכנית הידברות של צלילים ומילים,
אוסף של סטודנטים דתיים וחילוניים,
שיחות פתוחות במגוון רחב של תחומים,
חלקם בקונצרט וחלקם עלומים.
הטרוגניות ויצירתיות מעורבבים ביחד,
ומותר לומר הכול ללא פחד,
קצוות החברה הישראלית מגיעים להיפגש,
לדבר, לשמוע, להשמיע מוזיקה וביחד להתרגש.
תהיה לכם הזדמנות להיכנס לכל סוגי הנעליים,
ואפילו בימי הקורונה התוכנית הוכיחה עצמה שבעתים.
בקיצור, בואו תנסו תחוו, ותתרגשו (ואפילו תקבלו פטור מקורס חובה שנתי ביהדות)
חוויה מדהימה.
שלכם,

"מחזור הקורונה - גל ראשון" סמסטר ב' 2020

אילנה ברוך

דיאלוג מוזיקלי – הכשרה בינלאומית

מספר שבועות לאחר פרוץ מגפת הקורונה, לאחר שהתאוששנו קצת מההלם הראשוני, החלטנו שלמרות המצב ואולי בגללו – חייבים להמשיך לקדם את פעילות הדיאלוג המוזיקלי. בין היתר, רצינו לנצל את ההזדמנות על מנת "לייצא" את רעיונות הדיאלוג המוזיקלי גם מעבר לגבולות הארץ, לחו"ל. לשם כך ייסדנו קבוצה בינלאומית בזום הכוללת מטפלים במוזיקה מנוסים מהולנד, גרמניה, אנגליה, טורקיה, צ'כיה וישראל. השימוש בזום אמנם הגביל את מגוון היכולות והטכניקות שבהם אנו בדרך כלל משתמשים (ובראשן, המגבלה שאי אפשר לנגן יחדיו בזום!) ומצד שני – הזום אפשר לנו להתחבר בקלות ובחינם לאנשים רחוקים גיאוגרפית ותרבותית שלא היינו חולמים לפגוש על בסיס שבועי, בנסיבות אחרות.

המפגשים נערכו בשני סבבים, כל אחד בן שמונה מפגשים שבועיים. בסבב ראשון, המשתתפים למדו להכיר זה את זה באמצעות טכניקות טיפוליות-מוזיקליות שונות שהקנינו להם. שמנו דגש על הדומה אך גם על השונה מבחינה תרבותית, מוזיקלית ואישיותית. בסבב השני התמקדנו בנקודות קונפליקט הקיימות במדינות המוצא של המשתתפים וערכנו סימולציות רבות בהן המשתתפים התנסו כמנחים לקבוצות קונפליקט שאת טבען הם עיצבו בעצמם. במהלך סבב זה הנחינו את המשתתפים, חידדנו את ההתערבויות שלהם, והצענו דרכים להמשיך את

העבודה עם קבוצות כאלה. התגובות של המשתתפים היו נלהבות ומרגשות. הם סיפרו עד כמה הם למדו, התפתחו, העמיקו, וקנו ידע וניסיון בתחום שבו היה להם פחות ניסיון בעבר. אכן האווירה בקבוצות הייתה מיוחדת במינה והרגשנו שהצלחנו להדביק את המשתתפים בהתלהבות שלנו ובאמונה שלמוזיקה, אם משתמשים בה נכונה, יש פוטנציאל נפלא ביצירת דיאלוג בין קבוצות הנמצאות בקונפליקט. אנו מקווים שעתה כל אחד מן המשתתפים יוכל לעשות את הצעד הבא ולפתוח קבוצת דיאלוג מוזיקלי בארצו, במקום שהדבר נדרש. בנוסף – אילנה מגייסת כעת קבוצת הדרכה בינלאומית נוספת ובה היא תרצה להרחיב עוד את הפעילות העולמית בתחום הדיאלוג המוזיקלי.

אילנה ברוך ואבי גלבע.